

18.12.2020

Joroisten vesienhoidon toimintaryhmä

Aika 4.11.2020 **Klo** 9.00–11.00

Paikka MS Teams

Läsnä	Petri Miettinen	Joroisten kunta
	Risto Salko	Virtasalmi-Joroinen kalatalousalue
	Eeva Koivula	ProJoroisselkä ry
	Viljo Savolainen	Virtasalmi-Joroinen kalatalousalue/Kaitaisten osakaskunta
	Sirpa Leväinen	Joroisten kunta, maaseututoimi
	Marika Limatius	Keski-Savon ympäristötoimi
	Liisa Muuri	Etelä-Savon ELY-keskus
	Antti Kanninen	Pohjois-Savon ELY-keskus
	Ilpo Käkälä	Pohjois-Savon ELY-keskus
	Sanna Katajamäki	Pohjois-Savon ELY-keskus
	Arja Saarelainen	Pohjois-Savon ELY-keskus
	Veli-Matti Vallinkoski	Pohjois-Savon ELY-keskus

1 Kokouksen järjestäytyminen

Petri Miettinen Joroisten kunnasta toimi kokouksen puheenjohtajana ja Liisa Muuri sihteerinä.

2 Edellisen kokouksen pöytäkirja

Hyväksyttiin kokouksen 19.11.2019 pöytäkirja.

3 Vesienhoidon tilannekatsaus

Liisa Muuri esitteli vesienhoidon ajankohtaisia asioita. Kuuleminen vesienhoitoaluekohtaisista vesienhoitosuunnitelmista vuosille 2022–2027 on käynnissä 2.11.2020–14.5.2021 ([kuulemisaineistot](#), ymparisto.fi). Joroisten alue kuuluu Vuoksen vesienhoitoalueeseen (VHA1). Etelä-Savon vesienhoidon [toimenpideohjelma](#) toimii Vuoksen ja Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitosuunnitelmien tausta-aineistona maakunnan osalta. Sektorikohtaisista toimenpiteistä on pidetty sidosryhmätyöpajoja (maa- ja metsätalous) ja asiantuntijapalavereita. Toimenpiteiden suunnittelussa käytetyt kartta-aineistot ja vesimuodostumajärjestelmä (VEMU 3) on avattu kuulemisen ajaksi ([tausta-aineistot](#), ymparisto.fi). Joroista koskevat toimenpiteet on suunniteltu Etelä-Savon vesienhoidon toimenpideohjelmassa, mutta toimenpiteiden toteutusvastuu siirtyy Pohjois-Savon ELY-keskukselle.

4 Joroisten siirtyminen Pohjois-Savoon

Keskusteltiin Joroisten vesienhoidon toimintaryhmän siirtämisestä Pohjois-Savon ELY-keskuksen vastuulle vuoden 2021 alusta. Siirtyminen tehdään vaiheittain, ja alkuun kokouksessa on asiantuntijoita molemmista ELY-keskuksista. Ryhmässä kalatalousalue, yhdistykset ja maatalous ovat olleet hyvin edustettuina, mutta metsätaloudesta ei ole ollut edustusta mukana viime aikoina. Vuodessa on järjestetty kaksi kokousta, jotka voisivat jatkossa olla eri teemoista. Kalatalousalue on edistänyt aktiivisesti vesienhoitohankkeita Joroisten seudulla ja ympäryskunnissa. Pro Joroisselkä

18.12.2020

ry on edistänyt vesienhoitoa tiedottamisella ja on mielellään mukana myös jatkossa. Eläköön Valvatus ry on osallistunut myös aktiivisesti ryhmän toimintaan. Kunta on toiminut ryhmän koordinoivana tahona.

Antti Kanninen kertoi, että pintavesien seuranta siirtyy myös Pohjois-Savon ELY:n vastuulle siirtymävuoden 2021 jälkeen. Ryhmää koskevat muistiot ja tausta-asiakirjat on koottu Etelä-Savon vesienhoidon [blogisivulle](#).

Vesienhoidon toimintaryhmälle toivotaan jatkoa myös POSELYn puolesta.

5 Toimenpiteiden toteutuksen edistäminen

5.1 Maatalouden vesiensuojelu ja kosteikot

- **Lamminpohjan kosteikko** on valmis.
- **Torstilan kosteikko** Valvatuksen luusuan alueella on osittain valmistunut. Kosteikon pienemmän osan kaivuutyöt on saatu valmiiksi, mutta töitä jatketaan suuremman osan kanssa tulevana talvena, jos olosuhteet sallivat. Työt aloitettiin talvella 2019 ja kosteikosta järjestettiin infotilaisuus maaliskuussa 2019. Valmistuvan kosteikon pinta-ala on suuri, 5 ha.
- Kolman ja Valvatuksen välisen **Kolmanjoen perkaus/kuivatushankkeeseen** on saatu rahoitus. Hankkeessa on noussut esiin tarve tehdä luontoselvitykset ennen toimenpiteiden aloittamista, minkä seurauksena työt voidaan aloittaa aikaisintaan 2021 loppuvuodesta. Toimenpiteillä ehkäistään tulvariskiä pelto- ja metsäalueille ja pienennetään mm. ravinteiden ja kiintoaineksen kulkeutumista.
- **Kolmanjoen-Kirkkojoen** (laskee Kolmaan) kosteikkohanke on toistaiseksi pysähdyksissä. Resursseja ei paikallisesti riitä kahden hankkeen toteutuksen yhtäaikaiseen hoitamiseen.
- **Papinpuron kosteikkohankkeen** osalta ei ole saatu toteuttajaa, mutta hanketta pidetään esillä ja selvitetään toteutusmahdollisuuksia. Maanomistajat ovat periaatteessa myönteisiä toteutukselle, mutta rahoitus puuttuu. Kosteikon suunnitelma on tehty, ja se on tarkoitus toteuttaa kaivamalla. Kosteikko tulisi jätevedenpuhdistamon purkuvesien alapuolelle.
- Sirpa Leväinen/**maaseutukosteikot**: Valvatuksen valuma-alueelle on suunnitteilla kosteikko. Kerisaloon on valmistunut kosteikko maanomistajan omalla rahoituksella.
- **Lentokentänpuron kosteikkohanketta** tullaan todennäköisesti toteuttamaan jossain muodossa. Kunta on ostanut lentokentän alueen, mikä edesauttaa toteutusta, kunhan alueelle saadaan sen käytöstä yleissuunnitelma. Alueella esiintyy viitasammakkoa, joka tulee huomioida kosteikon rakentamisessa. Hanke voisi liittyä myös retkeilyreitistön kehittämishankeseen. Kunnan puolelta ei ole toistaiseksi rahoitusta hankkeeseen.

Arja Saarelainen kertoi, että POSELY:ssä on käynnistynyt vesistökunnostusten toimintamallin kehittämistyö. Savo-Karjalan vesiensuojeluyhdistyksen kanssa on ollut keskustelua, että he voisivat toimia hanketoimijoiden tukena.

POSELY:llä ei ole ollut alueellisia toimintaryhmiä, vaan hankkeita on edistetty muilla tavoin. Pohjois-Savossa on myös ollut runsaasti kosteikkohankkeita, mutta niitä on rahoitettu vain silloin, kun niillä on aidosti vesiensuojeluhyötyä.

18.12.2020

ELY on tehnyt valuma-alue tarkastelua, jossa on selvitetty kosteikkoja sekä maanomistajien suhtautumista niiden rakentamiseen. Eeva Koivula toi esiin, että kosteikkojen toimivuutta tulisi seurata aiempaa tarkemmin, sillä niiden toimivuus voi vaihdella runsaastikin. Myös luonnon monimuotoisuuden seuranta olisi tärkeää.

5.2 Virtavesikunnostukset

Enojen ja Suihkolanjoen osalta virtavesikunnostukset etenevät. Molemmille kohteille on lisäksi suunniteltu talkootöinä tehtäviä kunnostustoimia. Suihkolanjoen osalta näitä ei ole toistaiseksi toteutettu. Molemmille mainituille kohteille ollaan päivittämässä kunnostussuunnitelmia. Viime vuonna aloitettu talkootöitä on jatkettu Enojoella tänä vuonna.

Saimaan järvitaimen Joroisvirran reitille -kärkihanke on käynnistymässä. Kunta edistää koko ajan hanketta. Hanke kattaa Joroisvirran Liunan ylä- ja alapuolisten koskien kunnostuksen, vaellusmahdollisuuden avaamisen Vasaralanjoen kautta Maaveteen, Maaveteen laskevien jokien kunnostukset sekä Joroisten Haapaselkään laskevan Kolkonjoen kunnostuksen. Liunan kalatie on kärkihankkeen viimeinen toimenpide. Työryhmään on kaavailtu mm. maakuntaliittoja (Etelä- ja Pohjois-Savo), naapurikuntia (Rantasalmi, Varkaus ja Pieksämäki), matkailutoimijoita sekä Luonnonvarakeskusta. Ennen hanketta varsinaista hanketta käynnistetään valmisteluhanke. WWF on ollut mukana Liunan katselmuksella ja voi olla mahdollinen rahoituskumppani. Pienvesien kunnostusta jatketaan Saimaan jokitalukkari -hankkeessa.

5.3 Muut hankkeet

Risto Salko kertoi, että Joroisjärven hoitokalastukset jäivät tänä keväänä väliin koronan takia, eikä Joroisjärveä sovellettu hyvin syysnuottaukseen. Ensi keväänä kalastetaan taas rysillä. Hän tiedusteli mahdollisuutta, voisiko kunta osallistua hoitokalastuksen rahoittamiseen.

6 Vesistö kunnostusavustushaku 15.10.–30.11.2020

Avustushaku ELY-keskuksen harkinnanvaraisiin [vesistö- ja kalatalousavustuksiin](#) on käynnistynyt 15.10. ja haku jatkuu 30.11.2020 saakka. Lisätietoa tehostamisohjelman teemahauista löytyy ELY-keskuksen [sivuilta](#).

Muuri kertoi uudesta tehostamisohjelman teemasta ”Maa- ja metsätalouden vesienhallinta”. Keskeisenä kriteerinä on hankkeiden ilmastokestävyys ja maa- ja metsätalouden sopeutumisen edistäminen muuttuviin oloihin. Teemassa haetaan vaikuttavia ja innovatiivisia hankkeita. Puheenjohtaja ottaa yhteyttä Keski-Savon MHY:hyn ja tiedustelee mahdollisia hankkeita.

Uusi osakaskuntien yhdistämishanke on käynnistynyt nyt syksyllä. Hankkeessa jatketaan osakaskuntien yhdistämistä Etelä-Savon alueella. Ensimmäisen hankkeen tulokset on koottu [Vetovoimaa maaseudulle](#) -sivustolle.

XAMK:lla on käynnistynyt hanke vähäarvoisen kalan arvoketjun kehittämiseen. Hankkeen tavoitteena on tuoda jatkuvuutta hoitokalastuksiin saaliin arvoketjua kehittämällä.

7 Joroisjärven ja Haapaselän ahvenelohopeat 2019

ELY-keskus keräsi osakaskunnilta ja kalatalousalueilta kalanäytteitä vuonna 2019 elohopeamäärityksiä varten. Joroisjärven ahventen keskimääräinen elohopeapitoisuus oli 0,17 mg/kg ja Haapaselän 0,19 mg/kg. Tulokset eivät ylitä EU:n ympäristölaatu normia, mikä tarkoittaa, että vesistöjen

18.12.2020

kemiallinen tila luokiteltaisiin tulosten perusteella hyväksi. Yksikään alueiden näytekaloista ei myöskään ylittänyt syöntirajaa 0,5 mg/kg. Mm. kalan ikä ja kasvunopeus vaikuttavat elohopean kertymiseen.

Elohopeaa esiintyy vaihtelevasti maaperässä ja vesistöissä. Elohopeaa kulkeutuu vesistöön ilmalaskeumana sekä maanmuokkauksen, kuten ojitusten ja turvetuotannon, yhteydessä. Maalta tuleva elohopea on useimmiten sitoutuneena humukseen, jonka hajotessa elohopean metyloituminen tehostuu. Elohopean huuhtoutumisen vähentämiseksi olisi erittäin tärkeää keskittyä ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin ja vähentää turhaa maanmuokkausta turvevaltaisilla alueilla.

8 Muut asiat

Liisa Muuri kertoi, että Valvatuksesta kerätystä aineistosta tullaan laatimaan gradututkielma. Joroisten kunta voi mahdollisesti avustaa graduntekijää. Selvitetään asiaa.

Keskusteltiin jätevesiasetuksesta. Marika Limatiuksen mukaan ei ole tarkkaa tietoa, miten moni rantakiinteistö on uusinnut jätevesijärjestelmänsä asetuksen mukaisiksi. Valvontakapasiteetti ei riitä kaikkien rantakiinteistöjen valvomiseen. Lupamäärien perusteella arvioituna puuttuu vielä monta.

Eeva Koivula kertoi Joroisselän näkösyvyysmittauksista. Mukana on ollut tänä vuonna neljä mittajaa. Tuulinen kesä on rajoittanut havaintojen tekemistä. Keväällä näkösyvyys on ollut hyvä, mutta kesällä näkösyvyys huononee. Tänä vuonna on ollut maanrakennustöitä, jotka ovat samentaneet vettä. Levää on ollut loppukesästä ja syksystä paljon pitkälle syksyyn. Eeva toimittaa tulokset Liisalle. Marika on tehnyt leväseurantaa JärviWikiin. Näkösyvyystulokset voisi laittaa myös JärviWikiin. Uimarannalle piti viedä lappu sinileivistä.

Arja Saarelainen kertoi vesienhoidosta Pohjois-Savon ELYssä. Viestintä ja neuvonta ovat tärkeässä roolissa. Vastikään on avattu myös vesistökunnostajan karttapalvelu ([linkki](#)), joka pohjautuu osittain ympäristöhallinnon tietojärjestelmiin, mutta jonne hanketoimijat voivat myös itse kirjata hankkeita.

ELY-keskukseen on tullut tiedustelu Joroisvirran karavaanialueen edustan niittämisestä. Alueella on niitetty muutama vuosi sitten Sysmän-Kolmanjärven niittohankkeen yhteydessä ELYn tuella. Toimija on yhteydessä kuntaan ja Risto Salkoon.

Keskusteltiin lakkautettujen turvetuotantoalueiden jälkihoidosta. Velvoitetarkkailua on jatkettava lopettamisen jälkeen joitakin vuosia, mutta jälkihoidosta ei välttämättä ole mainittu luvassa. ELY-keskus valvoo tuotantoaluetta niin pitkään, kuin lupa on voimassa. Jälkikäyttöä pitäisi ohjata vesistökuormitus huomioiden, mikä on myös vesienhoitosuunnitelman kansallisena ohjauskeinona.

Eeva Koivula tiedotti, että 24.11. on Pro Joroisselän vuosikokous Kerisalon seurapirtillä. Tilaisuuteen järjestetään etäyhteys. Eeva on yhteydessä Veli-Mattiin ja Liisaan esitysten tiimoilta.

9 Seuraava kokous

Seuraava kokous järjestetään 4.5.2021 klo 9.30–14 Joroisten kunnanvirastolla/lentokentällä. Kokouksen yhteydessä järjestetään käynti jollekin vesienhoitokohteelle.

18.12.2020

10 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.00.

Sihteeri

Liisa Muuri
vesistöasiantuntija, Etelä-Savon ELY-keskus

Liitteet Kokouksen runko (esvesienhoito.wordpress.com)

Jakelu Petri Miettinen Joroisten kunta
Marika Limatius Joroisten kunta
Sirpa Leväinen Joroisten kunta, maaseututoimi
Maija Väänänen Keski-Savon ympäristötoimi
Jani Salomaa Joroisten riistanhoitoyhdistys
Eeva Koivula Pro Joroisselkä- yhdistys
Asko Keski-Petäjä Joroisten pursiseura
Juha Suomalainen Keski-Savon ympäristölautakunta
Risto Salko, Virtasalmi-Joroinen kalatalousalue
Viljo Savolainen, Kaitaisten osakaskunta/Virtasalmi-Joroinen kalatalousalue
Väinö Partanen, Joroisten osakaskunta/Virtasalmi-Joroinen kalatalousalue
Aimo Hukkanen, Haapaselän osakaskunta
Olli-Heikki Immonen, MTK, Joroisten tuottajayhdistys / henkilön vaihdos?
Marjo Ahola, Suomen metsäkeskus
Pauli Aholainen, maanviljelijä
Jorma Kopponen, Joroisten pursiseura
Pekka Teittinen, Pro Joroisselkä- yhdistys
Eero Jäppinen, Joroisten osakaskunta
Timo Paunonen, Pihlaan osakaskunta
Veikko Kutvonen, Pihlaan osakaskunta
Heikki Laitinen, Kaitaisten osakaskunta
Arnevi Rautanen, Eläköön Valvatus!
Teemu Oittinen, Etelä-Savon ELY-keskus
Liisa Muuri, Etelä-Savon ELY-keskus
Antti Kanninen, Pohjois-Savon ELY-keskus
Ilpo Käkelä, Pohjois-Savon ELY-keskus
Sanna Katajamäki, Pohjois-Savon ELY-keskus
Arja Saarelainen, Pohjois-Savon ELY-keskus
Veli-Matti Vallinkoski, Pohjois-Savon ELY-keskus

Tiedoksi Kirjoita tähän